

(המשך מעמוד 54)

בעיה שנייה ובלוטת היא כמות עצומה של יוצרים, ביניהם מוכי שרים, שאין דלת הנפתחת בפניהם, בהחלט יש להם מה לאמר. זכו להגיע לתחרות עשר קבוצות יוצרים, מתוך ארבעים ש' ההמודרו על הזכות להשתתף בפסטיבל, הם קיבלו תמיכה כספית מינימלית לשם הפקותיהם. הצוותות יעברו ללא שכר, כשמי טרה עומדת בפניהם — פרס בן 75,000 ל"י וכמוכן, היוקרתיות ה' אומנותית שבו.

הזוכים בפרס הראשון היו אני שי ההפקה פונדק-הרוחות. הגה מרון בשם צוות השופטים (א. ב. יהושע ודוד אלכסנדר). ציינה לשבח את עבודתו המבריקה של הבמאי הצעיר, דוד מעיין, שהינו בוגר החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל-אביב, ובצדק, יצירתו זו וייתר ההצגות שביים באוניברסיטת

שחקן לוי

פונדק הרוחות בסדנת האוניברסיטה

טו: בולטות באסתטיות ובהרבה ברק אומנותי יוצא-דופן. שמונה-עשר השחקנים, שלקחו חלק בהצגה, יישמשו חלק מהגרי עין של תיאטרון-האוניברסיטה של ת"א. לגבי איכות מישחקם של חלק מהשחקנים היה לצוות השופטים השגות. אך לעומת זאת כאב לראות את התעלמות השופטים מההצגה אותה ומופתם, דבר שהעלה לגביהם סימני שאלה. צוות ההצגה כולו ארבעה אנשי מקצוע בולטים: השחקן הוותיק עודד תאומי, המחזאי והתסריטאי טאי דני הורביץ, הבמאי המוכר שר יעקוב רוז והמוסיקאי ליון קולטון.

ההצגה זכתה לתגובה בולטת ונלהבת של הקהל ולא היה כל ספק לגבי איכותה והצלחתה. קשה היה לצופים להימנע מה' שאלה האם ההתעלמות גובעת מהעובדה שאנשי הצוות הינם אני שי מיקצוע מוכרים, ובכך מקביל לים מעמד אחר בפסטיבל, שעל השתתפותם בו התמודדו ככל הי שאר' והכל. פסטיבל במתכונת זו הייב ל' עודד אנשי מיקצוע ותיקים לבוא לחפש ולהתנער מקורי העכביש שדבק בם. הירוקים במקצוע לא יכולים לשמש לבדם כפניצ'לין לתיאטרון הישראלי, אם הפסטיבל היה מיועד ל'כישרון צעיר ובלתי-מלוטש עדיין', כדברי אבי נר שליו, יו"ר הנהלת המועצה לתרבות ולאמנות, אז השם הנכון יותר צריך להיות תשואות רא-שונות או תן הודמנות.

יעקב שרת / איש מאדים ניהושים אטומיים

שנתיים — ושנתיים עדיין הן הרבה מאוד בהיסטוריה של מדינת ישראל.

כן, כך בערך שקלו האיראנים, או נכון יותר, כך אני מנחש שהם שקלו, ובימים שכל בחור וטוב בישראל יודע וגם מצהיר נחרצות מה אמריקה היתה צריכה לעשות, ובוודאי ובוודאי מה ישראל היתה צריכה לעשות (הה, האיראנים הדביליים האלה! לא יודעים לקלוע!). אני מרשה לעצמי לנחש.

רצה אופי

ועשיתי את זאת השירה / על האברך אבו-חקירה: אכן, אבין לנפש כי רע, כי שר ראשון אתה אשר זומן לחקירה, אבל, טלית-שליכתלת, כולה יופי ללא דופי — היכן, במה — אמור ברורות — נרצחת רצה-אופי!

האביר בן דמות

השיגעון

זה יהיה אבירי מדי מצידו לחשוב, שאם אשתדל, חרף כל כישורי הצנועים, לעשות נפשות לשפיות מדינית, מייד יהיו כל ישראל חברים באגודת השפיות הלאומית ללא ערבון מוגבל. ובאמת, מה עושה אלוהים יומיים בלבד לאחר שמתפרסמת במדור זה רשימה בגנות שיוע המדיניות הישראלית ובזכות שפיויה, אם לא מריץ אחד מאבירי השיגעון הישראלי בדמות הפרופסור מרדכי אביר, לכתוב ב"מעריב" (10.10.80) — במאמר מידות על הסיטואציה של המצב במזרח-התיכון — את הדברים הללו:

"בעבר האמנו, שתדמית, מדינה מטורפת, שיוחסה לכמה מארצות ערב, נושאת משמע שלילי ובלתי-מכובד בעולמנו התרבותי. חשבנו שדמותנו השקולה ומשטרנו הדמוקרטי הם רכיבים חשו-בים במערכת הנכסים החיוניים שהצענו למערב. באה המציאות וטפחה על פנינו. הוכח, שתדמית, ילד טוב ירושלים' לא הועילה כלל לאינטרסי ישראל ואף פגעה בהם בעולם הצעיר הסוגד לכות. במקביל לשינוי סולם העדיפויות של יעדיה האסטרטגיים, ישראל לא השכיחה לפתח ביחסיה עם המערב טקטיקה חדשה, שאינה נשענת בלעדית על נכסיה החיוניים, שאין להם דורש. אמת, ישראל אינה מסוגלת לייצא נפט כערבים, אך יתכן שרצוי שה מערב יהיה מודע להיותה מסוגלת ונכונה — אם תידחק אל הקיר — לפגוע בנפט הערבי, שהוא מקור כוחם של אויביה. אולי דווקא תדמית של, מדינה מטורפת' תעצור את הסחף במעמדה של ישראל, הנובע בין היתר מהצלחתנו לשכנע את ידי דינו בנאמנותנו ובשפיות דעתנו."

דברים כדברנות, אלא שאינם נכונים. בעבר, בימי דוד בן-גוריון, דווקא היתה ישראל תדמית של מדינה מטורפת. רבים וטובים פחדו מפני איזה צעד אלים, מפ' תיע, ומעול, שאולי היא תעשה. והיו נכונים "לשדחה" בגור הכסף והציוד הצבאי, ובלבד להרגיעה מראש. כושר ההשתגעות של ישראל באותן שנים היה באמת נכנס שלא יסולא בפז, עד שקשה להבין איככה זה הדרדרנו למצב, "ילד טוב ירושלים' המשפיל והבוזי הזה.

מה קרה? מדוע זנחנו את השיגעון, או מדוע השתגענו להש' תפוח? כלום עייפנו מהשג' כלום נשתנו נסיבות באזור ובעולם בכלל? כלום נפל דבר במ' הנפט? כל אופו, בל אופו, קרה מה נהיינו, "ילד טוב ירושלים' ועד שנלבן לעצמנו לבן היטב מה טיבו של "משהו" זה, לא נוכל להחליט סתם ככה, לפי מתכונתו של הפרופסור הרוכב בחוצותינו כמרדכי על סוס אביר ו"שיגי עון" שמו, לחזור אל שנות הילדות המשוגעות שלנו, שנסתיימו, אם איני טועה, בפנינו הכפוי של סיני ב-1957.

לא אחת אמרתי פה, במדור זה, משהו על "משהו" הזה, ובוודאי עוד אחזור לנושא זה. בהזדמנות האבירית הנוכחית אגיד זאת: אם יש מי שמעוניין כי אנו נהיה, "מדינה מטורפת" הרי זה בראש ובראשונה אויבנו — באזור ובמערב (כן, גם במערב יש כאלה שכבר הכריעו סופית, כמדומה, בשאלת-השאלות אם אנו נכס או נטל, ובמשמע שלילי לגבינו). מדוע? האם הם לא יתראו מאיתנו אם נשליך מעלינו את מוסרות השפיות ממנו והלאה? אכן כן. הם לא יתיראו, ממני שבסופו של דבר, אם מדובר בחבר מדינות מטורפות כולו, למי יהיה עניין להכניס את ראשו החולה בין כה וכה למיסתן מיתתן ההדדית? יכו, זה את זו, המטורפות הללו! כך יאמרו עלינו ועל שכנותינו המטורפות, כפי שלא ישראל אחד — ולא רק ישראלי — אומר על עיראק ואיראן, המשתגעות עכשיו כל אחת לפי דרכה. הפרופ' האביר סבור בשפיותו, כי אצלנו זה יהיה אחר, מפני שאנו יכולים גם לסגור למערב את ברזי הנפט? אני מהיר אותו בשם אלוהי השפיות: היוהר לך, הפרופסור, כי אם תעשה זאת, והמערב יעמוד לפתע בלי טיפת נפט — הוא עלול להשתגע — נגדנו? ואנה אנו באים? מה אנחנו, עיראק, איראן, שיכולות להרשות לעצמן הרס כלכלי הדידי כתרופת הים לשיגעון ממלכתי? חוששני שמשוה במעבדה השפוייה של הפרופ' לא תוכנן או לא בוצע כשורה. אנא, פרופ', חזור על הניסיון שוב, במטותא ממך. אתה יודע, טעות קטנה אחת עלולה לפוצץ לא רק את המעבדה שלך; ומי יודע, אולי בניסיון אמין יותר התוצאות יצביעו על שפיות ולא על מטורפות כנכס אחרון שנותר למדינה דלת-אכלוסיה, דלת-נפט — וחסרת-עורף.

אתה עיראקי. קריית-הגרעין שלך הופצה, קרוב לוודאי על-ידי מטוסים של מדינה המעוניינת לשבש — לבלום, להאית, למנוע כליל — את פיתוח הכושר הגרעיני שלך. כיצד תגיב?

אני מוכן לנחש, כי אתה (אנא, זכור, אתה עיראקי) לא תחליט להרפות מן המאמץ הזה, לאלא להיפך, תחליט להגבירו, ולבצעו באופן שיימזער — על יסוד הניסיון המר — סיכויי הזיקה עתידית לקרייתך, מרגע שהדבר יתאפשר, כלומר מרגע שמהלך המלחמה שלך עם איראן ייח לך לחזור אל המלאכה ולמומחים הזרים לחזור לשליחותם.

מכל מקום, לא שמענו דובר עיראקי מצהיר לאחר הפצת הכור, שלפי ידיעות — אולי כוזבות ומתעות במתכוון, והשד יודע את מקורן ואמינותן — תעכב את תהליך הקמתו וחשלמתו בשנתיים ימים (ומהן שנתיים בהיסטוריות אלפי השנים של ארם-נהריים?), כי עיראק מושכת יריה מפיתוח כושר גרעיני; לא שמענו דברים דומים גם מפי הצד הצרפתי בעסק זה.

והאיראנים, שלפי כל הטעוניהם הישראלים, מתוחכמים יותר או פחות, הם שהפציצו את כורי "תמוז 1", "תמוז 2" שבטגדא לבגדאד — בבורותי כי רבה אין לי מושג אם מלבד ישראל יש עוד ארץ בעולם, שבה נטען באמצעי התקשורת בנימוקים מינימוקים שונים כי אכן האיראנים עשו זאת — מה הם חשבו בצאתם להפציץ את המיבנים העיליים של שני הכורים העיראקיים?

שוב, אני מנחש שהם שקלו כך: "יכול להיות, שאמת בפי הטוענים שמדובר אך בכורי מחקר, ומה גם מפוקחים היטב, שלא יסכנו לייצור פצצות גרעין, אבל אפשר לסמוך על המטורפים הללו, שפתאום לא יחליפו שם איזה בורג, באופן שמן המיתקן המסתורי הזה תצא לה פצצה? ובכלל, הפעלת הכורים המחקריים תקדם את הכשרתם הכללית של מדעני הגרעין העיראקיים, ומי יודע מה הם יעשו ביידע שלהם במקום אחר?

איזה מזל שהם, הטפשים האלה מבגדאד, פתחו פתאום במלח' מה! אחרת היתה לנו, האיראנים, בעייה, ככה, לשלוח ביום בהיר אחד מטוסים ולהפציץ את העסק. אבל במלחמה כבמלחמה. מזל, פשוט מזל, המלחמה הזאת! מה הם חשבו להם, העיראקים, אויבנו בנפש, שאנחנו נניח להם לפתח כורים גרעיניים עד שיום אחר הם יקומו ויטילו את הביצה ויקעקעו את בירתנו?

ובל נשכה, יש לנו עסק עם מטורפים! הנה, ישראל למשל, נמצאת במצב הרבה יותר טוב משלנו. לנו, האיראנים, אין שום פיתוח גרעיני. חומייני ההכס פסק לחדול ממלאכת-שטן זאת, שחלל בה השאה, אבל לישראל יש יותר מכור אחד, והיא לא תחמה עד היום על האמנה למניעת הפצת נשק גרעיני, ובעולם מהלכים סיפורים שכבר יש לה פצצות גרעיניות, או שהיא יכולה להרכיבו חת-שתיים — ואף על פי כן היא חרדה כל כך מהכור העיראקי. מדוע? מה טוב יותר כבטחון מפני הפעלת נשק גרעיני, מאשר מאזן-אימה גרעיני? אהה! במזרח-התיכון קבור הלב! פה, באזור הלוטה הזה, יש לך עסק עם מטורפים שיקולי מאזן-אימה אינם פועלים עליהם.

נניח שקיים מצב, שבו גם לישראלים וגם לעיראקים יש פצצות גרעין. האם הישראלים יוכלו לשבת בשקט? הלא האויב המטורף שלהם יוכל להקדים ולהשמיד את תל-אביב בניצה אחת! נו, ספק אם ישראל תוכל להתקיים אחר כך כמדינה של ממש, אם בכלל, אבל אין ספק שהיא תסיק לחשב לעיראקים כגמולם במין נקמה נוראה, ובגדאד תימחה כמגדל-בבל בשעותיו. אולי זו לא תהיה נחמה גדולה לגורמים ההירושמיים של תל-אביב, אבל מה לעשות, לא תמיד אפשר להבין את הישראלים — קודם כל הם הדרונו לפתוח במירוץ חזיון באזור, הזדרזות שלא מנעה את מלחמות 1967 ו-1973?

שנית, הם הצהירו כי הם לא יהיו ראשונים שיכניסו נשק גרעיני לאזור, אבל היה ברור שכל עוד היה להם מונופולין בתחום זה, הם לא חשבו בכלל ברוחם להם של מאזן-אימה גרעינית, אלא פשוט יקישו נשק שיאפשר להם, על סף התמוטטות צבאית, אם תבוא, להפעילו כדי להניצל — קשה להניח שהמטרה שלהם היתה בסך הכל לחשיג אפשרות של נקמה לאחר הישמדם-מיתקן-יריקע באופן קונוונציונאלי. אך נשאלת שאלה: אם ההפעלה תבוא לפני ההתמוטטות המאיימת — מה שנשמע הגיוני — הרי שהם, הישראלים, יפעילו את הנשק הזה ראשונים, ואם ההפעלה תבוא לאחר ההתמוטטות — כבר לא ישרוד כמעט מי שיוכל להתנחם בגממה הנוראית!

שלישית, אחרי שהעיראקים הצטרפו למרוץ הגרעיני האזורי, מבלי להבטיח קיום מאזן-אימה — שהיו הם מטורפים — הישראליים הבינו שהם בצרה גדולה והם, כמרומים קול-זוועות נגד העיראקים, או נכון יותר נגד המטורפות העיראקיות, מפני שאילו העיראקים היו שפויים, היו ישראל ועימה האזור כולו נהנים ממאזן-אימה! במצב החדש היתה לישראלים המבוהלים בריה: לנסות לחנך את העיראקים להיות שפויים ולנהוג לפי שיקולי מאזן-אימה, או לעשות משתו כדי לשבש את תהליך ההתגרענות העיראקית-ברור, שהחלופה השנייה קלה יותר לאין שיעור, אבל, בכל זאת, איך עושים זאת?

העיתונות הישראלית נתמלאה פתאום מוזים עבים, שצריך לעשות משוה "בשכל", ואפשר לעשות. אבל אנחנו, האיראנים — (זה כל הזמן האיראנים חושבים, כזכור) — מכירים את הישראלים הללו! עד שהם מוחלים, עד שהם מצעעים! וכך, במצב ההזדמ' נותי שנוצר לא נותי לנו אלא לשלוח שני מטוסים להפצצת "תמוז 1", "תמוז 2", למרות שמבחינת יעדי המלחמה תדחוקים יש בעיראק מטרות אסטרטגיות רבה יותר חיוניות ומיידיה, מתוך ביטחון מוחלט שהעולם כולו יאמין שזו מלאכת הישראלים (לייתר ביטחון, גם הכחשנו א'ת מעורבותנו בפרשה זו). אימת השמדתנו סרה. הכל נדחה בשנתיים, ולנו יהיה עכשיו פנאי לחסל את העיראקים — שלוש ממספרנו — באופן קונוונציונאלי, וגם לישראלים, שהגיאופוליטיקה גורה שיהיו בעלי-ברית של איראן, ישלוח בה מי שישלש — וכדאי שיתקיימו — הועקה ארכה של